

AVRUPA

POLİTİKA ÖZETİ

Sanat ve Beşeri Bilimlerde Vatandaş Bilimi

Peter Baeck, Aleks Berditchevskaia, Alexandra Albert,
Kolektif Zekâ Tasarımı Merkezi, Nesta, Londra, Birleşik
Krallık

31 Mart 2026

GİRİŞ

Sanata dayalı vatandaş bilimi, vatandaşların sadece veri sağlayıcıları olarak değil, aynı zamanda bilgi ve kültürün ortak yaratıcıları olarak da sürece dâhil edilmesi için güçlü bir araç olabilmektedir. Sanat ve Beşeri Bilimlerde Vatandaş Bilimi (A&H CS); görsel, performatif, bedensel uygulamalar gibi sanat temelli uygulamalardan yararlanarak geleneksel araştırmalar tarafından genellikle marjinalleştirilen gruplara ulaşmaya ve yaşanmış deneyime dayanan yeni içgörü biçimleri oluşturmaya yardımcı olabilmektedir.

Bu özet, Sanat ve Beşeri Bilimlerde Vatandaş Biliminin neler olduğunu, vatandaş bilimine getirdiği potansiyel faydaları veya katma değeri incelemekte ve açıklayıcı vaka çalışmaları sunmaktadır. Vatandaş bilimi içinde yeni gelişen bir alan olan sanat temelli uygulamaların potansiyelinin, Avrupa araştırma, kültür ve inovasyon politikaları kapsamında tam anlamıyla ortaya çıkarılabilmesi için hâlâ atılması gereken birçok adım bulunmaktadır. Önerilerimiz, kurumların önümüzdeki yıllarda bu yaklaşımlardan daha etkin bir şekilde faydalanmalarına yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

SANAT VE BEŞERİ BİLİMLERDE VATANDAŞ BİLİMİ NEDİR?

Sanat ve Beşeri Bilimlerde Vatandaş Bilimi, genel olarak *sanatla ve sanat aracılığıyla vatandaş bilimi kullanılarak iş birliğine dayalı bilgi üretimi* olarak tanımlanabilmektedir. Sanat ve beşeri bilimlerde kullanılan yöntemleri vatandaş katılımıyla birleştirir ve vatandaş biliminin temel ilkelerine bağlı kalırken bilgi tabanını aşağıdakileri içerecek şekilde genişletir:

- Hafıza, duyuşsal algı ve performans gibi **örtük ve bedensel bilgi**, belirli bir konuda veri toplamayı zenginleştirmek için kullanılmaktadır. Örneğin topluluk katılımcıları, yerel tarihi olayların yerinde nasıl hissedildiğini, hatırlandığını ve deneyimlendiğini yakalamak için çevreyi dinlemeye odaklanan yürüyüşleri, hikâye anlatımını veya performatif canlandırmaları kullanabilmektedir.

- Fotoğrafçılık, tiyatro, ses haritalama, görsel tasarım gibi **katılımcı sanat girişimleri**. Örneğin vatandaşlar, çevresel değişimi belgeleyen fotoğraf sergilerini ortaklaşa oluşturabilmekte, yerel anlatıları inceleyen mekâna özgü tiyatro eserleri üretebilmekte veya mahallelerinin akustik ortamını yansıtan ses haritaları oluşturabilmektedir.
- Vatandaşların, miras yorumlama ve yönetişiminin aktif şekillendiricileri olarak yer aldığı **ortak küratörlük ve ortak tasarım**. Örneğin topluluk üyeleri; iş birliği içinde müze sergileri tasarlayabilmekte, yerel arşivlerin küratörlüğünü yapabilmekte veya vatandaş bilimi verilerini kullanarak kültürel simgelerin korunmasına ilişkin karar alma süreçlerine katılabilmektedir.

[COSEA girişimi](#) bu farklı boyutları göstermektedir. Proje, kıyı topluluklarını deniz yosunu örnekleri toplamaya ve aynı anda hem kültürel eserler olarak kabul edilen hem de tam coğrafi toplanma konumlarına dijital olarak bağlanan, sanata dayalı herbaryum örnekleri oluşturmaya teşvik etmektedir. Proje, sanat temelli yöntemlerin yanı sıra SeaweedPoetry adını verdiği ortak yaratım yaklaşımını da benimsemiştir. Bu yaklaşım kapsamında vatandaşlar, bir örnekten ve okyanusa dair hislerinden yola çıkarak 11 kelimelik şiirler yazmaktadır. Bu da öznel, duyusal bir deneyimin resmî olarak belgelenmiş verilere dönüştürölmesine yardımcı olmaktadır.

Ayrıca, sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimine yönelik artan ilgi ve deneyler, insanların önemli konularda karar alma süreçlerine nasıl dâhil olacağına ilişkin metodolojik araç setini değıştirmek ve genişletmek için sanat temelli yaklaşımları kullanan daha kapsamlı bir hareketin parçasıdır. Yasama tiyatrosu da bu yöntemlerden biridir. Bu yöntem; topluluk üyelerinin baskı durumlarına çözümler ürettiğı etkileşimli tiyatro gösterilerini kullanır ve ardından bu çözümleri yeni yasalara veya mevcut yasalarda değışikliklere dönüştürmek için yetkililerle birlikte çalışılır. Örneğin 2020 yılında [Greater Manchester Yasama Tiyatrosu](#) , şehrin 2021-2026 Evsizliğı Önleme Stratejisini ortaklaşa oluşturmak için kullanılmıştır.

Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi, farklı metodolojileri benimseyerek metodolojik kapsayıcılığı artırmakta ve hesap verebilirliğı güçlendirmekte, böylece sosyal açıdan adil ve kapsayıcı geçişlere yönelik AB hedefleriyle doğrudan uyum sağlamaktadır.

SANAT VE BEŞERİ BİLİMLERDE VATANDAŞ BİLİMİNİN FAYDALARI

Avrupa, demokratik kurumlara güvenin azalması, artan sosyal parçalanma ve adil, yeşil ve dijital bir geçişin getirdiğı talepler gibi acil zorluklarla karşı karşıyadır. Geleneksel yukarıdan aşağıya araştırma çerçeveleri tek başına kolektif eylemi harekete geçirmek için gereken yerel meşruiyeti ve kamu güvenini sağlayamamaktadır. Vatandaş bilimindeki çeşitli fırsatlar kapsamında sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi, güveni yeniden tesis etmek, kapsayıcı katılımı güçlendirmek ve farklı kültürel ve entelektüel bakış açılarını karar alma sürecine entegre etmek için özel bir fırsat sunmaktadır.

Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi, vatandaş biliminin temel katılımcı değışerlerine ve yaklaşımlarına dayanmaktadır. Ancak aynı zamanda bu yaklaşımların sanat ve beşeri bilim projelerinde nasıl uygulanacağını veya birlikte yaratma, diyalog ve güvene öncelik veren sanat temelli yöntemler aracılığıyla geleneksel çevre/doğa bilimleri temelli vatandaş biliminin nasıl geliştirilebileceğini de araştırmaktadır. İyi uygulandığında operasyonel verimlilik, sosyal kapsayıcılık ve dayanıklılık gibi çeşitli alanlarda etki yaratabilmektedir. Bu faydalar, üç kapsamlı model kullanılarak anlaşılabilmektedir.

Katkı sağlayan modeller: verimlilik ve ölçek

Katkı sağlayan sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi projeleri, kültür ve araştırma kurumlarının geniş gönüllü ağlarını devreye sokarken büyük hacimli verilere hızlı ve uygun maliyetli bir şekilde erişmelerini sağlamaktadır. Bu tür projeler, aksi takdirde önemli kurumsal kaynaklar gerektirecek dijitalleşme, transkripsiyon ve sınıflandırma görevlerinde özellikle etkilidir.

- [Birmingham Museums Trust Documentation Detectives](#) projesi, Zooniverse platformunu kullanan 2.700'den fazla gönüllünün bir yıl içinde 60.000'den fazla arşiv kaydını yazıya dökmesine yardımcı olmuştur.
- [Senses of Stories](#) , yazarların sürükleyici deneyimler yaratmak için duyuşal dili nasıl kullandıklarını ortaya çıkarmak amacıyla Kanada ve Avrupa'daki üniversiteler tarafından yürütülen bir projedir. Zooniverse platformunu kullanan 1.650'den fazla gönüllü tarafından desteklenmektedir.

Katılımcı modeller: kapsayıcılık ve güven

Katılımcı yaklaşımlar, vatandaşları araştırma bulgularının tasarımına, analizine ve kullanımına dâhil ederek karşılıklı öğrenmeyi sağlamakta ve kurumlar ile yerel topluluklar arasındaki ilişkileri güçlendirmektedir. Bunu yaparken daha zengin, daha bağlamsal bilgi üretmekte ve uzun vadeli güvenin geliştirilmesine katkıda bulunabilmektedirler. Bunun örnekleri arasında şunlar yer almaktadır:

- [National Maritime Museum'un \(NMM\) Sea People Galerisi](#): Bu proje, yeterince temsil edilmeyen topluluklarla ortak küratörlük yaparak kalıcı galeri sanat eserlerinin yaratılmasına ve gelecekteki sergilerde ortak yaratımı yerleştiren kurumsal reformlara yol açmıştır. NMM, dört yeni galerinin geliştirilmesinin bir parçası olarak "Sea Things" galerisinin geliştirilmesine kapsamlı topluluk istişaresini ve ortak küratörlüğü dâhil etmiştir. Sea People adlı proje, galeriye yeni sanat eserleri oluşturmak amacıyla yeterince temsil edilmeyen topluluklar, yerel okullar, üniversiteler ve topluluk gruplarıyla birlikte çalışmayı içermektedir.
- [Serpentine Gallery'nin Choral Data Trust projesi](#): Bu projede, sanat sergisinin merkezinde yer alan bir yapay zekâ ses modelini eğitmek için kullanılan bir koro veri seti oluşturmak amacıyla Birleşik Krallık'taki 14 koro yer almıştır. Veri toplama sürecine katkıda bulunmanın yanı sıra korolar, verilerin gelecekte paylaşılmasına ve yeniden kullanılmasına ilişkin kuralları belirledikleri kolektif bir veri yönetişimi deneyine katılmaya davet edilmiştir.

Dönüştürücü modeller: sistemik değişim

Dönüştürücü modeller, vatandaşları tüm araştırma döngüsü boyunca sürece dâhil ederek hem vatandaş bilimi temelli yöntemlerle zorlukları ve fırsatları belirlemelerini, hem de bu içgörülerini kendi topluluklarında değişim ve etki yaratan projeler geliştirmek için kullanmalarını sağlamaktadır. Bu projeler, kurumların uygulamalarını yenilemelerine ve değiştirmelerine, marjinalleştirilmiş grupları güçlendirmelerine ve karmaşık toplumsal zorluklara sürdürülebilir çözümler üretmelerine yardımcı olabilmektedir (*bkz. Vaka Çalışması: Oeiras Experimenta Living Lab*). Dönüştürücü bir programa örnek olarak şu verilebilir:

- [PartArt4OW](#): Okyanuslarla duygusal bağ kuran ve su sürdürülebilirliği konusunda kolektif eylemi harekete geçiren Avrupa genelindeki katılımcı sanat ve bilim girişimlerini destekleyen, kademeli finansman sağlayan bir Avrupa projesi.

Konu: Sürdürülebilir Gıda Sistemleri, Kaynak Yönetimi

Ülke: Portekiz

Katılan topluluklar: Katılımcı ziyaretleri, halka açık etkinlikler ve iş birliğine dayalı faaliyetler aracılığıyla farklı nesillerden ve sosyal geçmişlerden 2.000'den fazla yerel topluluk üyesi.

Yaptıkları: Bu vatandaş bilimi girişimi, kuraklığa ve değişen çevre koşullarına uyum sağlamış iklime dayanıklı mahsullerin araştırılmasına ve teşvik edilmesine odaklanmıştır. Bu mahsuller arasında mürdümük, sorgum, darı, hibrit tahıllar ve kuru tarım pirinci yer almaktadır. Ciência + Cidadã Programı kapsamında ITQB NOVA ve Oeiras Belediyesi arasındaki ortaklıkla hayata geçirilen proje, bilim insanlarını, vatandaşları, politika yapımcıları, sanatçıları, şefleri ve yerel kuruluşları sürdürülebilir ve kapsayıcı gıda sistemlerini birlikte oluşturmak üzere bir araya getirmiştir. Vatandaş bilimi insanları, mahsul ekimi ve hasadından tarla bakımı, veri toplama, protokol iyileştirme ve karar verme süreçlerine kadar tüm araştırma görevlerine aktif olarak katılarak bilimsel araştırmaların sosyal yönünü güçlendirmiştir. Proje, Living Lab'ın yanı sıra bir dizi yaratıcı ve sosyal etkinlik sunarak yerel halkla daha derin bağlantılar kurmuş ve çeşitli forumlarda görünürlük kazanarak nihayetinde medyanın ve karar vericilerin ilgisini çekmiştir.

Sanat ve yaratıcılığa odaklanma: Oeiras ekibi, sürdürülebilir gıda sistemlerinin insanların günlük yaşamlarıyla olan ilişkisini bağlam içinde değerlendirmek için bir dizi yaratıcı yemek pişirme etkinliği gerçekleştirmiştir. Araştırmacılar ve vatandaş bilimciler, sürdürülebilir tariflerin birlikte oluşturulması için iş birliği yapmış ve (Living Lab faaliyetleri aracılığıyla toplanan) malzemeleri halka açık etkinliklerdeki mutfak atölyelerinde sergilemiştir.

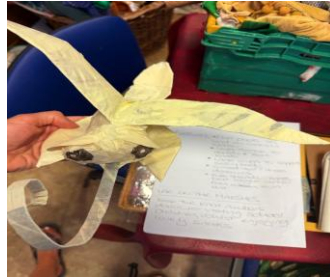
Sistemik faydalar: politika dayanıklılığı ve disiplinler ötesi yaklaşım.

A&H CS, diyalog için açık alanlar yaratarak bilginin algılanan meşruiyetini güçlendirebilmekte ve bu bilgi üzerine inşa edilen politikaların sürekliliğini artırabilmektedir. Ayrıca örtük, bedensel, duyuşsal ve bilimsel olmak üzere çeşitli bilgi biçimlerini bir araya getirerek politika yapımcıların karmaşık geçişleri daha kapsamlı kanıtlara dayalı olarak ele almasına yardımcı olmaktadır. Sanata dayalı yaklaşımlar, halkı karmaşık kamusal ve toplumsal zorluklara dâhil etmek için daha erişilebilir araçlar sunabilmektedir. Bu yaklaşım, özellikle savunmasız topluluklarla veya gençlerle çalışmak için önemli olabilmektedir (*bkz. Vaka Çalışması: Nature in our Hands*).

Konu: Biyoçeşitlilik, Kamu Güveni, Eğitim ve Güçlendirme

Ülke: Birleşik Krallık

Dâhil olan topluluklar: Proje 649 ilkokul öğrencisi, 98 personel, 5 yerel çevre grubu/bireyi, 2 yerel yaratıcı/grup, 3 akademik araştırmacının yanı sıra yerel ve ulusal politika yapıcılar ile eğitim uzmanlarını bir araya getirmiştir.

Yaptıkları: Nature in Our Hands projesi, genç öğrencileri vatandaş bilimi aracılığıyla çevre yönetimine dâhil etmiştir. Öğrencilerin yerel ekosistemlerindeki biyoçeşitlilik verilerini gözlemlmelerini, kaydetmelerini ve yorumlamalarını kolaylaştırarak hem bilimsel okuryazarlığı hem de doğaya karşı sorumluluk duygusunu geliştirmiştir. Oturumlar sadece İngiliz Ulusal Müfredatı'nın 1. ve 2. Temel Aşamalarının Fen (bitkileri ve hayvanları, habitatları tanımlama ve bilimsel çalışma), Coğrafya (yerel ekosistemler, gözlem becerileri ve harita kullanımı), Sanat ve Tasarım (gözlemleri temsil eden yaratıcı ifade) alanlarındaki unsurlarını içermekle kalmayıp aynı zamanda Vatandaşlık (çevre için sorumluluk geliştirme) gibi müfredatlar arası konuları da kapsamakta ve eleştirel düşünmeyi, iş birliğini, iletişimi ve STEM'in gerçek dünya uygulamasıyla entegrasyonunu teşvik etmektedir. Yerel topluluk içinde gerçekleştirdikleri yaratıcı farkındalık yaratma ve uyum oluşturma faaliyetlerinin bir sonucu olarak yerel meclis temsilcileri, West Rise Marsh'in geleceğini yeni East Sussex Unitary Council yapısı altında güvence altına alacak ve bu yeşil alanın uzun vadeli korunmasını sağlayacak yasal düzenlemeleri araştırmaktadır.

Sanat ve yaratıcılığa odaklanma: Proje, katılımcı gençlerin yerel çevreyle daha ilgi çekici ve daha derin bağlar kurmasını teşvik etmek amacıyla öğrencilerin posterler, kağıt hamurundan heykeller ve çizimler gibi farklı yaratıcı ürünler ortaya çıkartmasını sağlamıştır. Proje süresince öğrenciler tarafından toplam 1214 yaratıcı eser üretilmiştir.

Sanat, kültür ve vatandaş biliminin kesiştiği alan, önemli bir potansiyele sahip yeni gelişmekte olan bir alandır. Ancak kurumsal atalet, iş birliği ve deney yapılmaması ve politika kriterlerinin esasen ölçülebilir somut bilimsel araştırmalar için geliştirilmesi gibi nedenlerle sistematik olarak benimsenememektedir. Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş biliminin Avrupa Araştırma Alanına (ERA) entegrasyonunu hızlandırmak amacıyla politika, daha fazla deney yapılması ve geleneksel olmayan bilgi çıktıların doğrulanması için gerekli yapısal koşulların oluşturulmasına odaklanmalıdır.

1. Geleneksel bilim metriklerinin ötesinde değerin değerlendirilmesi

Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimini entegre etmenin önündeki önemli bir engel de, üretilen kanıtlar ile geleneksel bilimin genellikle finansman sağlayan kuruluşlar tarafından değerlendirilme şekli arasındaki çatışmadır. Tekrarlanabilirlik ve ölçülebilir veriler, çoğu durumda kültürel veya sosyal çıktılara dayanan yaratıcı projeler için uygun olmayan standartlardır.

Sanatsal ve performatif projeler, genellikle açık uçlu olmaları veya duygu, duyuşsal algı ya da yaşanmış deneyim gibi bedensel bilgileri yansıtmaları nedeniyle değerlendirme kriterlerinin ağırlıklı olarak nicel veri ve somut kanıta dayandığı durumlarda dışlanma riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimini yoluyla üretilen sosyal, demokratik ve güven oluşturmaya değer politikaları tarafından resmî olarak yakalanamadığı veya meşrulaştırılamadığı bir doğrulama/değerlendirme zorluğu yaratmaktadır. Benzer şekilde, sanatçılar ve yaratıcı uygulayıcılar, vatandaş bilimi topluluğu içinde geliştirilen daha sistematik etki ölçme ve raporlama yöntemlerinden faydalanabilir.

Bunun üstesinden gelmek için sosyal etkiyi de vurgulayan daha kapsamlı değerlendirme çerçevelerinin daha fazla benimsenmesi gerekmektedir. Bu durum, finansman sağlayan kuruluşların alternatif başarı ölçütlerine değer vermesini gerektirmektedir. Bunlar arasında katılımcı geçerlilik (paydaş katılımının kapsamı), empatik geçerlilik (karşılıklı anlayış ve güven düzeyindeki artış) ve en önemlisi, araştırmanın toplumsal eylem için yeni olanaklar sunma açısından ne ölçüde faydalı olduğunu ifade eden dönüştürücü geçerlilik yer almaktadır. Politika, sosyal etkiyi belgelemek için bu daha kapsamlı değerlendirme yöntemlerini ve finansman araçlarını benimseyerek sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi girişimleri tarafından yapılan araştırmalar gibi araştırma kalitesinin, yalnızca bilimsel yayın sayısı ile değil aynı zamanda gerçek dünyadaki sosyal ve politika değişikliğini teşvik etme yeteneğine göre değerlendirilmesini sağlayabilecektir.

2. Deney ve iş birliği için stratejik destek

Yeni bir alan olarak sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi, disiplinler arası iş birliğini teşvik etmek ve parçalanmış kaynakların ve uzmanlığın üstesinden gelmek için hedefe odaklanmış politika mekanizmaları gerektirmektedir.

- **İş birliğine dayalı formatların zorunlu kılınması:** Finansman araçları, ilgili finansman çağrılarında ve diğer AB girişimlerinde S+T+ARTS yaklaşımının entegrasyonunu açıkça zorunlu kılmalı ve buna kaynak sağlamalıdır. Bu, sanatsal ve kültürel metodolojilerin yalnızca sosyal yardım değil, temel Araştırma ve İnovasyon faktörleri olarak görülmesini sağlayabilecektir.
- **Yaratıcı Avrupa'dan yararlanma:** Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi projelerinin topluluk oluşturma, bilgi aktarımı ve hızlı ortak yaratım aşamalarını finanse etmek için Yaratıcı Avrupa'nın İş Birliği Projelerini (yüksek ortak finansman oranları sunan ve uluslararası iş birliğini destekleyen) ve hareketlilik programlarını (Culture Moves Europe gibi) kullanın. Bu sayede deney yapma ve uluslararası öğrenme için gerekli esnek finansal destek elde edilebilir.
- **Disiplinler arası çalışmaları teşvik edin ve görünürliğini artırın:** Ödüller ve Ars Electronica gibi etkinlikler aracılığıyla disiplinler arası ortak yaratımı teşvik edin. Sanatçılar, araştırmacılar ve vatandaşlar arasında uzmanlık aktarımını hızlandırabilmekte ve prestij nedeniyle bu yaklaşımların daha geniş çapta benimsenmesini teşvik edebilmektedir.

Sistemik entegrasyon; finansal yapıları, kurum kültürünü ve uygulayıcıları hedefleyen koordineli bir çaba gerektirmektedir.

AB/Ulusal Fon Sağlayıcılar

- **Mevcut finansman programları aracılığıyla sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimini teşvik edin:** Sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimini; kapsayıcılık, tasarım ve yerel demokrasiyi birbirine bağlayan projeleri hâlihazırda finanse eden New European Bauhaus ve Horizon Europe Cluster 2 gibi araçlara açıkça dâhil edin.
- **Fikrî mülkiyet haklarını ve açık lisanslama gerekliliklerini netleştirin:** Creative Commons lisanslamasının (CC-BY) kamu tarafından finanse edilen tüm sanat ve beşeri bilimlerde vatandaş bilimi verileri ve birlikte oluşturulan çıktılar için zorunlu bir koşul olmasını sağlayın. Kurum kültürü veri varlıklarının kamusal olarak yeniden kullanımını ve uzun vadeli miras olarak aktarımını sağlamaya yardımcı olabilecektir.
- **Metodolojik kapasiteyi finanse edin:** Metodolojik farkındalığı artıran ve uygulama toplulukları oluşturan standartlaştırılmış eğitim ve araçlar geliştirmek için (örneğin Koordinasyon ve Destek Eylemleri ve kademeli finansman fırsatları aracılığıyla) özel finansman akışları oluşturun.

Kültürel Kurumlar ve Kamu Kuruluşları

- **Ortak yaratıcı modellere geçin:** Vatandaşların yalnızca veri aktarıcıları (katkı sağlayan modeller) olarak değil, kültürel ve araştırma bilgilerinin ortak yaratıcıları olarak görülmesine yönelik kurumsal dönüşümü teşvik edin ve buna kaynak sağlayın.
- **Ücret ödemesini kolaylaştırın:** Katılımcı vatandaşlara ücret ödenmesiyle ilgili bürokratik engelleri azaltmak için dahili finansal ve satın alım protokollerini yeniden düzenleyin (ör. ödeme, seyahat masraflarının geri ödenmesi). Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık (EDI) ilkelerini korumak ve marjinalleştirilmiş veya düşük gelirli grupların katılımını sağlamak açısından hayati önem taşımaktadır.
- **Güven oluşturmak için vatandaş biliminden yararlanın:** Vatandaş bilimini, demokratik ilkeleri güçlendirmek amacıyla yerel topluluklara karşı hesap verebilirliği, şeffaflığı ve güvenilirliği artırmayı amaçlayan kurumsal stratejilerin temel bir bileşeni olarak konumlandırın.

Uygulayıcılar ve Araştırmacılar

- **Metodolojik farkındalığı artırın:** Gönüllülerin elde edeceği faydaları ve gönüllü kazanımı ile sürdürülebilir katılımı artırmaya yönelik uygulanabilir çıktıları açık ve anlaşılır biçimde ortaya koyan proje bilgileri sunmaya odaklanarak katılımcı araştırma ilkelerini aktif biçimde benimseyin ve teşvik edin.
- **Geleneksel olmayan çıktıları belgeleyin:** Bedensel ve örtük bilgi süreçleri yoluyla üretilen çıktıları sistematik olarak belgeleyin ve yayın yapın, bunların harekete geçirici ve etik geçerlilik kriterlerini nasıl karşıladığını açıkça ifade edin ve böylece politika değerlendirmesi için yeni standartlar belirleyin.

PROJE ADI

IMPETUS

YAZARLAR

Peter Baeck, Aleks Berditchevskaia, Alexandra Albert, Kolektif
Zekâ Tasarımı Merkezi, Nesta, Londra, Birleşik Krallık

KONSORSİYUM

Ars Electronica, Linz, Avusturya
European Science Engagement Association, Viyana, Avusturya;
King's College London, Londra, Birleşik Krallık; Nesta, Londra,
Birleşik Krallık
Science for Change, L'Hospitalet de Llobregat, İspanya
T6 Ecosystems Srl, Roma, İtalya
Zabala Innovation Consulting S.A., Navarra, İspanya

FİNANSMAN PROGRAMI

IMPETUS, Avrupa Birliği Horizon
Europe araştırma ve yenilik programı kapsamında 101058677
numaralı hibe anlaşması ile finanse edilmektedir. Bununla birlikte,
burada ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazarlara aittir ve
Avrupa Birliği veya Avrupa Araştırma Yürütme Ajansı'nın (REA)
görüşlerini mutlaka yansıtmaz. Avrupa Birliği ve hibe veren makam
bu içeriklerden sorumlu tutulamaz.

SÜRE

Temmuz 2022-Haziran 2026 (48 Ay)

BÜTÇE

5.000.000 avro, Avrupa Komisyonu ve Birleşik Krallık
Araştırma ve İnovasyon Kurumu tarafından
sağlanmıştır

İNTERNET SİTESİ

<https://impetus4cs.eu/>

TEŞEKKÜR

Hikâyelerini paylaşan vatandaş bilimi girişimlerimize ve
bu politika özetini inceleyen T6 Ecosystems'teki ortaklarımıza
teşekkür ederiz.

ALINTI

*Avrupa Politika Özeti: Sanat ve Beşeri Bilimlerde
Vatandaş Bilimi. Baeck, P., Berditchevskaia, A. ve Albert,
A. (2026)*